

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน ตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ และบรรณารักษ์ในจังหวัดกาญจนบุรี สำหรับในบทนี้จะนำเสนอรายละเอียดการสรุปการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการดำเนินการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย ประกอบด้วย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหา ในการจัดห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

1.1.2 เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชน ต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

1.1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ และบรรณารักษ์ ต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

1.1.4 เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในกลุ่มผู้บริการห้องสมุด กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ และกลุ่มบรรณารักษ์

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประกอบด้วย

(1) กลุ่มผู้บริการ จำนวน 652,133 คน

(2) กลุ่มบรรณารักษ์ จำนวน 13 คน

(3) กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
 อรรถศาสตร์จังหวัดและอำเภอ รวมเป็น 14 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

(1) กลุ่มผู้ใช้บริการ จำนวน 384 คน ซึ่งมีการสุ่มดังนี้ ตอนที่ 1 แบ่ง
 พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ออกเป็น 4 เขตพื้นที่การศึกษา แต่ละเขต จากเขตที่ 1 ถึงเขตที่ 3 มีเขตละ 3
 อำเภอ ส่วนอีก 1 เขตมี 2 อำเภอ ตอนที่ 2 คัดจากเขตละ 2 อำเภอ จากเขต 1 ถึง เขต 3 และอีก 1 เขต
 คัดเพียง 1 อำเภอ ตอนที่ 3 นำอำเภอที่คัดได้ 7 อำเภอ มาคำนวณจากสัดส่วนของประชากรแต่ละ
 อำเภอก็จะได้อำเภอเมือง 82 คน อำเภอท่าม่วงได้ 96 คน อำเภอพนมทวนได้ 40 คน อำเภอห้วย
 กระเจาได้ 31 คน อำเภอไทรโยคได้ 44 คน อำเภอทองผาภูมิได้ 49 คน อำเภอบ่อพลอยได้ 42 คน
 รวมเป็น 384 คน

(2) กลุ่มบรรณารักษ์ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 13 คน

(3) กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
 อรรถศาสตร์จังหวัดและอำเภอ จำนวน 14 คน ผู้วิจัยโดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น แบ่งออกเป็น 3 ชุด คือ 1.แบบสอบถาม
 สำหรับผู้ใช้บริการห้องสมุด จำนวน 1 ชุด 2. แบบสอบถามสำหรับผู้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก
 ระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์จังหวัดและอำเภอ จำนวน 1 ชุด 3. แบบสอบถามสำหรับ
 บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 1 ชุด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้บริการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ
 ให้สมบูรณ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัด
 ห้องสมุด และความต้องการของประชาชนต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบมาตร
 ประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาในการจัด
 ห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกปัญหาที่สำคัญเพียง 3 อันดับแรก

แบบสอบถามสำหรับผู้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอรรถศาสตร์จังหวัดและจังหวัด แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ
 ให้สมบูรณ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ ต่อสภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็น
แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ ต่อปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็น
แบบเลือกปัญหาที่สำคัญเพียง 3 อันดับแรก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอและจังหวัดต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบ
มาตราประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด แบ่งออกเป็น 4 ตอน
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ
ให้สมบูรณ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่อ
สภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่อ
ปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบเลือกปัญหาที่สำคัญเพียง 3 อันดับแรก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของแบบสอบถามความคิดเห็นของ
บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5
ระดับ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) แบบสอบถามสำหรับผู้ให้บริการ ผู้วิจัยได้เดินทางไปปรับแบบสอบถามนี้
ด้วยตนเอง โดยประสานงานกับบรรณารักษ์ที่อยู่ห้องสมุดอำเภอทั้ง 7 แห่ง ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับเอกสารกลับคืนมาครบตามจำนวน 384 ชุด คิดเห็นร้อยละ 100

2) แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ ผู้วิจัยได้แนบซองตอบรับเพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืน
มายังผู้วิจัย ได้แบบสอบถามครบตามจำนวน 14 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3) แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ผู้วิจัยได้แนบซอง
ตอบรับให้ส่งพร้อมกันกับแบบสอบถามของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ ได้แบบสอบถามครบตามจำนวน 13 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความเรียบร้อยครบถ้วน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สรุปผลการวิจัย

จะเสนอสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 4 ข้อ เป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชน

2.1 สภาพในการจัดห้องสมุดประชาชน

2.1.1 ความคิดเห็นของประชาชน ต่อสภาพการจัดห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีมีความคิดเห็น ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจึงพบว่า สภาพอาคารห้องสมุดตั้งอยู่ในศูนย์กลางชุมชนเหมาะสมดีในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาได้แก่ อาคารห้องสมุดเป็นอาคารเอกเทศ ($\bar{X} = 3.90$) และมีป้ายแสดงที่ตั้งอาคารห้องสมุดอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.90$) ด้านครุภัณฑ์ห้องสมุด ประชาชนมีความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่ามียุคคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้บริการอย่างเพียงพอในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาคือมีชั้น/ตู้วางหนังสือตามหมวดหมู่อย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.71$) และมีชั้นวางวารสาร นิตยสาร อย่างเพียงพอเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ ด้านการบริหารงาน ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เห็นว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาเห็นว่ามีการกำหนดเวลาเปิด - ปิดห้องสมุดอย่างแน่นอน ($\bar{X} = 3.99$) และเห็นว่ามีป้ายประชาสัมพันธ์ สารน่ารู้ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ ด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ ความเห็นโดยรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่าหนังสือความรู้ด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตเหมาะสมดีในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือเห็นว่าหนังสือต่างๆอยู่ในสภาพดีไม่ชำรุดเหมาะสมดีในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และหนังสือความรู้ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ ด้านวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่ามี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทันสมัย เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมาเห็นว่ามีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทันสมัย ($\bar{X} = 3.71$) และมี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับการเกษตร และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ ด้านบริการ ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีบริการ

ซีม – คีนหนังสือ และสื่ออื่นๆ เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาเห็นว่า มีบริการสืบค้นข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.79$) และเห็นว่าได้ประชาสัมพันธ์การบริการของห้องสมุดให้ประชาชนได้ทราบอย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ ด้านกิจกรรม ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆในรอบปีเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาเห็นว่ามีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด ($\bar{X} = 3.64$) และ มีการสำรวจความต้องการของประชาชนในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

2.1.2 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ ต่อสภาพการจัดห้องสมุดประชาชน ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดและอำเภอ มีความคิดเห็น ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีการจัดมุมคอมพิวเตอร์เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ มีการจัดมุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.85$) และมีระบบรักษาความปลอดภัยในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ ด้านครุภัณฑ์ห้องสมุด ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีที่นั่งอ่านหนังสือสำหรับผู้ใหญ่เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ มีที่นั่งศึกษาแบบเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 3.92$) และมีโต๊ะ – เก้าอี้ อ่านหนังสือได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ ด้านการบริหารจัดการ ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีการจัดทำแผน/โครงการดำเนินงานห้องสมุดประจำปีเหมาะสมดีในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ มีการกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่แต่ละคนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.07$) และมีการกำหนดนโยบาย และกำหนดจุดเน้นในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ ด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เห็นว่า มีนโยบายการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศจากความต้องการของประชาชนและชุมชน เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ มีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ($\bar{X} = 3.85$) และมีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ ด้านวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทันสมัยเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในสภาพดีไม่ชำรุด ($\bar{X} = 3.71$) และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ

ด้านบริการ ความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า ให้บริการความรู้อินเทอร์เน็ตแก่ผู้ใช้บริการเหมาะสมคืออยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ มีระเบียบการใช้ห้องสมุดเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทราบโดยทั่วกัน ($\bar{X} = 4.21$) และให้การแนะนำวิธีใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ ด้านกิจกรรมความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีการจัดกิจกรรมการวาดภาพระบายสี เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ($\bar{X} = 3.85$) และมีการจัดกิจกรรมการทายปัญหา เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

2.1.3 ความคิดเห็นของบรรณรักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ต่อสภาพการจัดห้องสมุดประชาชน บรรณรักษ์มีคิดเห็น ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีการจัดมุมคอมพิวเตอร์เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ มีการจัดมุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.00$) และอาคารห้องสมุดมีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดเก็บหนังสือและสื่ออื่น ๆ ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ ด้านครุภัณฑ์ห้องสมุดความเห็นโดยภาพรวมเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีที่นั่งอ่านหนังสือสำหรับผู้ใหญ่เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ มีที่นั่งศึกษาแบบเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 3.92$) และ มีโต๊ะ - เก้าอี้ อ่านหนังสือได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 3.92$) ตามลำดับ ด้านการบริหารจัดการความเห็นโดยภาพรวม เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีการจัดทำแผน/โครงการดำเนินงานห้องสมุดประจำปี เหมาะสมดีในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมอื่นๆนอกเหนือจากการยืม - คืนหนังสือ ($\bar{X} = 4.23$) และมีการกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่แต่ละคนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ ด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ความเห็นโดยภาพรวม เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีนโยบายการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศจากความต้องการของประชาชนและชุมชนเหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ มีการศึกษาความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของประชาชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และมีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ ด้านวัสดุไม่ใช้สิ่งพิมพ์ความเห็นโดยภาพรวม เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในสภาพดีไม่ชำรุด เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.92$) และมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทันสมัย ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ ด้านบริการความเห็นโดยภาพรวม เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีระเบียบการใช้ห้องสมุดเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทราบโดยทั่วกัน เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ ให้การแนะนำวิธีใช้ห้องสมุดแก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{X} = 4.00$) และให้บริการความรู้อินเตอร์เน็ตแก่ผู้ใช้บริการ

($\bar{X}=3.92$) ตามลำดับ ด้านกิจกรรม ความเห็นโดยภาพรวม เหมาะสมคืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า มีการจัดกิจกรรมการวาดภาพระบายสี เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมการทาสีปัญหา ($\bar{X}=3.61$) และมีการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เหมาะสมคืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$) ตามลำดับ

2.2 ปัญหาในการจัดห้องสมุดประชาชน

2.2.1 ความคิดเห็นของประชาชน ต่อปัญหาการจัดห้องสมุดประชาชน ความเห็นของประชาชนเห็นว่า ปัญหาด้านอาคารสถานที่ อันดับแรก คือ อาคารห้องสมุดมีขนาดเล็กคับแคบเกินไป คิดเป็นร้อยละ 30.20 รองลงมาคือ ห้องสมุดขาดการดูแลรักษาความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 18.83 และสถานที่ตั้งห้องสมุดไม่สะดวกในการเดินทางไปใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 15.79 ตามลำดับ ปัญหาด้านครุภัณฑ์ อันดับแรก คือ โต๊ะ – เก้าอี้ ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 24.47 ตู้/ชั้นวางหนังสือมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 21.78 และ โต๊ะ – เก้าอี้ ชำรุด คิดเป็นร้อยละ 16.49 ปัญหาด้านการบริหารงานห้องสมุด อันดับแรกคือ ไม่มีแผนผังการจัดภายในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 22.82 รองลงมาไม่มีป้ายประชาสัมพันธ์สาธารณะนำรู้ คิดเป็นร้อยละ 20.39 และไม่มีระเบียบการใช้ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 18.48 ตามลำดับ ปัญหาด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ อันดับแรกคือ หนังสือเก่าเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 20.65 รองลงมาคือ วารสาร นิตยสาร ไม่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 17.88 และวารสาร นิตยสาร ไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 17.62 ตามลำดับ ปัญหาด้านวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ อันดับแรกคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 23.09 รองลงมาคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 21.26 และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่สอดคล้องความต้องการผู้ใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 19.70 ตามลำดับ ปัญหาด้านบริการ อันดับแรกคือ การค้นหาหนังสือมีความยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 27.25 รองลงมาคือ ไม่มีคู่มือการใช้ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 21.52 และติดต่อบริการยืม – คืน หนังสือไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 14.67 ปัญหาด้านกิจกรรม อันดับแรก คือขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 25.17 รองลงมาคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.00 และไม่มีการสำรวจความต้องการจัดกิจกรรมห้องสมุดของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 20.13 ตามลำดับ

2.2.2 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและชุมชน การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและอำเภอ ต่อปัญหาการจัดห้องสมุดประชาชน ปัญหาด้านอาคารสถานที่ เห็นว่า อันดับแรกคือ อาคารห้องสมุดมีขนาดเล็กคับแคบเกินไป คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือ สถานที่ตั้งห้องสมุดไม่สะดวกในการเดินทางไปใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 21.42 และไม่มีที่สำหรับจอดรถให้แก่ผู้ใช้บริการ พร้อมกับ การจัดภายในห้องสมุดไม่เป็นระเบียบ คิดเป็นร้อยละ 14.28

ตามลำดับ ปัญหาในด้านครุภัณฑ์ อันดับแรกคือ โต๊ะ –เก้าอี้ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 30.95 รองลงมาคือ ตู้/ชั้นวางหนังสือมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 28.57 และ โต๊ะ – เก้าอี้ชำรุด คิดเป็นร้อยละ 11.90 ปัญหาด้านการบริหารจัดการ อันดับแรกคือ ไม่มีแผนผังการจัดภายในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 26.19 รองลงมาคือ งบประมาณห้องสมุดมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.42 และไม่มีป้ายประชาสัมพันธ์สาระน่ารู้ คิดเป็นร้อยละ 19.04 ตามลำดับ ปัญหาด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ อันดับแรกคือหนังสือเก่าเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือ หนังสือนวนิยายไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 16.66 และวารสาร นิตยสาร ไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 9.52 ตามลำดับ ปัญหาด้านวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ อันดับแรกคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 26.19 รองลงมาคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 16.66 ของเล่นเด็กไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 16.66 ตามลำดับ ปัญหาด้านการบริการ ปัญหาอันดับแรกคือ การค้นหาหนังสือมีความยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 23.80 รองลงมาคือ ไม่มีบริการเครื่องถ่ายเอกสาร คิดเป็นร้อยละ 21.42 และไม่มีคู่มือการใช้ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 19.04 ตามลำดับ ปัญหาด้านกิจกรรม ปัญหาอันดับแรกคือ ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.80 และไม่มีกิจกรรมกระตุ้นใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 21.42 ตามลำดับ

2.2.3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ต่อปัญหาการจัดห้องสมุดประชาชน ปัญหาด้านอาคารสถานที่ อันดับแรก คือ สถานที่ตั้งห้องสมุดไม่สะดวกในการเดินทางไปใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 23.80 รองลงมาอาคารห้องสมุดมีขนาดเล็กคับแคบเกินไป คิดเป็นร้อยละ 21.42 และห้องสมุดขาดการดูแลรักษาความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 19.04 ตามลำดับ ปัญหาด้านครุภัณฑ์ อันดับแรกคือ ตู้/ชั้นวางหนังสือมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 26.19 รองลงมาคือ ตู้เก็บสไลด์ทัศนวัสดุมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 21.19 และ โต๊ะ –เก้าอี้ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 16.66 ตามลำดับ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ อันดับแรกคือ งบประมาณห้องสมุดมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 26.19 รองลงมาคือ ไม่มีแผนผังการจัดภายในห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 23.80 และห้องสมุดไม่เปิดให้บริการในวันเสาร์ – อาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 16.66 ตามลำดับ ปัญหาด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ อันดับแรกคือ วารสาร นิตยสาร ไม่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 26.19 รองลงมาคือ วารสาร นิตยสารไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 19.04 และหนังสือเก่าเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 19.04 ตามลำดับ ปัญหาด้านวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ อันดับแรกคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 23.80 รองลงมาคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่สอดคล้องความต้องการผู้ใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 19.04 และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ชำรุด คิดเป็นร้อยละ 16.66 ตามลำดับ ปัญหาด้านบริการ อันดับแรกคือ ไม่มีบริการเครื่องถ่ายเอกสาร คิดเป็นร้อยละ 23.80

รองลงมาคือ การค้นหาหนังสือมีความยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 21.42 และไม่มีคู่มือการใช้ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 21.42 ตามลำดับ ปัญหาด้านกิจกรรม อันดับแรกคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 26.19 รองลงมาคือขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 23.80 และสถานที่จัดกิจกรรมคับแคบเกินไป คิดเป็นร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความต้องการของประชาชนต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

ความต้องการของประชาชน ด้านอาคารสถานที่ ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจึงพบว่า มีความต้องการให้ห้องสมุดตั้งอยู่ในศูนย์กลางชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา ต้องการให้อาคารห้องสมุดเป็นอาคารเอกเทศ ($\bar{X} = 3.97$) และต้องการให้มีการตกแต่งสภาพภายนอกห้องสมุดให้ร่มรื่น ($\bar{X} = 3.92$) ตามลำดับ ด้านครุภัณฑ์ห้องสมุด ประชาชนมีความต้องการในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าต้องการให้มีคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์บริการอย่างเพียงพอในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีชั้น/ตู้วางหนังสือตามหมวดหมู่อย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.80$) และ ต้องการให้มีชั้นวางวารสาร นิตยสาร อย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ ด้านการบริหารงาน ความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีการกำหนดเวลาเปิด - ปิดห้องสมุดอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.05$) และต้องการให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ สารสนเทศ ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ ด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ ความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าหนังสือความรู้ด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีหนังสือความรู้ด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) และหนังสือต่างๆอยู่ในสภาพดีไม่ชำรุด ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ ด้านวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ต้องการให้มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมาต้องการให้มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทันสมัย ($\bar{X} = 3.77$) และต้องการให้มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการเกษตร และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ ด้านบริการ ความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าต้องการให้มีบริการยืม - คืนสื่ออื่นๆ ที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาได้แก่ ต้องการให้มีบริการสืบค้นข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.89$) และต้องการให้ประชาสัมพันธ์การบริการของห้องสมุดให้ประชาชนได้ทราบอย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = 3.77$) ตามลำดับ ด้านกิจกรรม ความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และเมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อพบว่า ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆในรอบปีในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด ($\bar{X} = 3.75$) และต้องการให้มีการสำรวจความต้องการของประชาชนในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตาม วิทยาลัยจังหวัด และอำเภอ และบรรณารักษ์ ต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชน

3.1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามวิทยาลัย จังหวัดและอำเภอ ต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชน

3.1.1 ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ห้องสมุดควรมีพื้นที่เพียงพอในการจัดเก็บรักษาสารสนเทศ เฉพาะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาได้แก่ อาคารห้องสมุดควรมีมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.50$) และบรรณารักษ์ควรมีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่อาคารห้องสมุด ($\bar{X} = 4.50$) ตามลำดับ ด้าน คุรุภัณฑ์ห้องสมุดโดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$) และเมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า ควรมีชุดโต๊ะ - เก้าอี้ สำหรับเด็กโดยเฉพาะวางไว้ในมุมเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมา ควรมีโต๊ะ-เก้าอี้ที่นั่งอ่านหนังสือเป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมนั่งอ่านคนเดียว ($\bar{X} = 4.71$) และ ควรมีโต๊ะ - เก้าอี้ที่นั่งอ่านหนังสือเป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมนั่งอ่าน 2 คน ($\bar{X} = 4.57$) ตามลำดับ ด้านการ บริหารจัดการ ความคิดเห็นโดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$) แต่เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรจัดทำแผน/โครงการดำเนินงานห้องสมุดประจำปี อยู่ในระดับมาก ที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดอบรมบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเพื่อพัฒนาระบบ การบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.71$) และควรติดตามผลการดำเนินงานห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.71$) ตามลำดับ ด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ ความคิดเห็นโดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดหาหนังสือควรยึดความต้องการของชุมชนเป็น หลักอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดหาหนังสือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ($\bar{X} = 4.64$) และหนังสือที่ให้บริการควรมีไม่น้อยกว่า 2,500 เล่ม ($\bar{X} = 4.57$) ตามลำดับ ด้านวัสดุ ไม้ใช้สิ่งพิมพ์ ความคิดเห็นโดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามความต้องการของประชาชน และชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นทุกปี อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.35$) และควรจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับท้องถิ่นไว้บริการ ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ ด้านบริการ ความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า การจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสภาพท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดบริการห้องสมุด

เคลื่อนที่ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ต่อผู้ใช้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.78$) และควรจัดประเมินคุณภาพการบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการให้บริการ ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ ด้านกิจกรรม ความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักความพอประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาได้แก่ หลักความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.71$) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ($\bar{X} = 4.71$) ตามลำดับ

3.2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่อแนวทางการจัดห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

3.1.2 ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ห้องสมุดควรมีพื้นที่เพียงพอในการจัดเก็บรักษาสารสนเทศ เฉพาะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาได้แก่ อาคารห้องสมุดควรได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.53$) และควรมีห้องปฏิบัติงานสำหรับบรรณารักษ์ ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ ด้านครุภัณฑ์ห้องสมุด โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรมีชุดโต๊ะ - เก้าอี้ สำหรับเด็กโดยเฉพาะวางไว้ในมุมเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาได้แก่ ควรมีการจัดซื้อครุภัณฑ์เพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.53$) และ ควรมีโต๊ะ - เก้าอี้ สำหรับปฏิบัติงานของบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ ด้านการบริหารจัดการ ความคิดเห็นโดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรจัดทำแผน/โครงการดำเนินงานห้องสมุดประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดอบรมบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.53$) และควรจัดทำแผนการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ ด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ ความคิดเห็นโดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดหาหนังสือควรยึดความต้องการของชุมชนเป็นหลักอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดหาหนังสือที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.46$) และควรจัดหาหนังสือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ($\bar{X} = 4.38$) ตามลำดับ ด้านวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ความคิดเห็นโดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ควรจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามความต้องการของประชาชน และชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นทุกปี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และควรจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับท้องถิ่นไว้บริการ ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ ด้านบริการ ความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสภาพท้องถิ่น อยู่ในระดับ

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาได้แก่ ควรจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ ต่อ ผู้ใช้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.53$) และควรกำหนดชั่วโมงการให้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ให้ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.46$) ตามลำดับ ด้านกิจกรรม ความคิดเห็นโดย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริม ความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักความพอประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาได้แก่ หลักความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.53$) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ในจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

รูปแบบห้องสมุดประชาชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตามอรรถศาสตร์ สรุปได้ว่า มี 7 องค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

4.1 ด้านอาคารสถานที่ อาคารห้องสมุดต้องการตั้งอยู่ในศูนย์กลางชุมชนการคมนาคม ไป-มาสะดวก และห้องสมุดประชาชนควรมีพื้นที่ให้เพียงพอในการจัดเก็บรักษาสารสนเทศเฉพาะ

4.2 ด้านครุภัณฑ์ห้องสมุด ห้องสมุดควรมีคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ให้บริการอย่างเพียงพอ และควรมีโต๊ะ-เก้าอี้สำหรับเด็กโดยเฉพาะ

4.3 ด้านการบริหารจัดการ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรมีวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ และควรจัดทำแผน/โครงการดำเนินงานห้องสมุดประจำปี

4.4 ด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ ควรมีหนังสือความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และพัฒนาคุณภาพ ชีวิต และควรจัดหาหนังสือที่ยึดความต้องการของชุมชนเป็นหลัก

4.5 ด้านวัสดุไมใช่สิ่งพิมพ์ ควรมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ CD-Rom VCD DVD และ VDO เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เทคโนโลยีทางการเกษตร และการท่องเที่ยว

4.6 ด้านบริการ ควรมีบริการคอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลข่าวสาร ห้องสมุด อิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน และสภาพท้องถิ่น

4.7 ด้านกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการศึกษาตามอรรถศาสตร์ มีการจัดกิจกรรม ได้แก่ เรียนรู้ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆในรอบปี และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น (1) หลักการพอประมาณ คือให้รู้จักการประหยัด (2) หลักการมี เหตุผล คือการทำกิจการงานใดๆควรรู้จักตนเอง รู้สภาพแวดล้อม รู้จักใช้ความรู้ทางวิชาการ ประกอบการพิจารณา (3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

3. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้ คือ

3.1 ปัญหาการจัดห้องสมุดประชาชนที่พบมาก ได้แก่

3.1.1 อาคารห้องสมุดประชาชนมีขนาดเล็กคับแคบเกินไป ผลการวิจัยที่ปรากฏเป็นเช่นนี้ เพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดตลอดระยะเวลา 20 ปี อาคารห้องสมุดประชาชนอำเภอเป็นแบบแปลนเหมือนกันหมดคือ อาคารเป็นแบบชั้นเดียว ไม่สามารถที่จะขยายได้ในอนาคต เนื่องจากแบบแปลนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสร้างนั้นเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สอดคล้องกับสื่อต่าง ๆ ที่ต้องจัดซื้อในแต่ละปี และมีการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ จึงทำให้อาคารห้องสมุดคับแคบ ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณู เป็ยชื่อ (2532) ซึ่งศึกษารูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชนตจว.ตามทัศนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน พบว่า ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนต่อสภาพอาคารห้องสมุดประชาชนจังหวัดมีเนื้อที่เท่าใดก็ได้ แต่สามารถที่จะขยายได้ในอนาคต และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์ นันทกาวงศ์ (2537) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดตามทัศนะของบรรณารักษ์ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน พบว่า ความคับแคบของอาคาร มีสาเหตุที่สำคัญคือแบบแปลนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดนั้น ไม่ได้คำนึงถึงอนาคตว่าจะต้องมีการขยาย จากสภาพอาคารห้องสมุดมีขนาดเล็กคับแคบเกินไป ส่งผลให้มีผู้ใช้บริการน้อย ซึ่งขัดแย้งกับหลักการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.1.2 อาคารห้องสมุดขาดการดูแลรักษาความสะอาด การที่ผลการวิจัยที่ปรากฏเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่าห้องสมุดประชาชนไม่มีตำแหน่งนักการภารโรง ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนมิได้จัดสรรอัตรานักการภารโรงให้ ในเมื่อบรรณารักษ์ซึ่งเป็นบุคลากรห้องสมุดแต่เพียงผู้เดียว มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหลาย ๆ อย่าง ทั้งบริการยืม-คืนหนังสือ จัดทำเลขหมู่หนังสือ จัดหนังสือขึ้นชั้นตามหมวดหมู่ การให้คำแนะนำปรึกษา และช่วยค้นคว้า การจัดนิทรรศการ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น จึงไม่สามารถดูแลห้องสมุดได้ทั่วถึง อีกทั้งยังต้องปฏิบัติหน้าที่ให้กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เนื่องจากไม่มีตำแหน่งข้าราชการประจำอยู่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกัณหาพร กากแก้ว (2542) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อห้องสมุดประชาชนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ดที่พบว่า ห้องสมุดขาดการดูแลรักษาความสะอาด ทั้งภายในและภายนอก จากสภาพอาคาร

ห้องสมุดขาดการดูแลรักษาความสะอาด จะทำให้ผู้ใช้บริการมาใช้ห้องสมุดน้อย เพราะอาจทำให้มีผลเสียต่อสุขภาพผู้ใช้บริการ

3.1.3 โຕะ-เก๋อี่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะว่าเดิมนั้น ห้องสมุดประชาชนอำเภอต่าง ๆ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2537 ครุภัณฑ์ต่าง ๆ จึงได้รับโอนจากศูนย์ต้นสังกัด และต่อมาห้องสมุดประชาชนอำเภอได้ขึ้นตรงต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สำหรับครุภัณฑ์นั้นเนื่องจากระยะเวลาผ่านไปหลายสิบปี จึงทำให้ครุภัณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถใช้งานได้ มีสภาพเก่าและชำรุดทรุดโทรม และการได้รับจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอที่ได้รับจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้รับเฉพาะเป็นค่าบดำเนินงานเท่านั้น ไม่มีสำหรับค่าครุภัณฑ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ นันททาวงศ์ (2537) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน พบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะ โຕะ-เก๋อี่ คือ งบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้น้อยนั้น เพราะงบประมาณส่วนใหญ่ยังต้องมุ่งเน้นไปที่วัสดุการอ่าน จึงทำให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่สามารถจัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อครุภัณฑ์ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเทียนภา ธรรมโชติ (2543) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร สวนลุมพินี พบว่า จำนวน โຕะ-เก๋อี่ สำหรับนั่งอ่านหนังสือมีจำนวนน้อยเกินไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุริรัตน์ โพธิ์วิจิตร(2545) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกระบี่ พบว่า โຕะ-เก๋อี่ สำหรับนั่งอ่านหนังสือมีไม่เพียงพอ จากสภาพที่ โຕะ-เก๋อี่ ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ทำให้มีผู้มาใช้ห้องสมุดน้อย จึงเป็นการไม่ส่งเสริมการศึกษาดตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.1.4 ผู้ชั้นหนังสือวางหนังสือไม่เพียงพอ ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้สอดคล้องกับประสบการณ์การทำหน้าที่ของผู้วิจัย เป็นบรรณารักษ์ให้บริการในห้องสมุดประชาชนพบว่า ผู้ชั้นหนังสือซึ่งเป็นครุภัณฑ์ห้องสมุดได้รับการโอนจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2528 ซึ่งห้องสมุดประชาชนตามแบบแปลนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในสมัยนั้น ระยะเวลาต่อมาทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยได้จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือเพิ่มขึ้นเรื่อยมาเป็นประจำทุกปี ทำให้ผู้ชั้นหนังสือไม่เพียงพอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ นันททาวงศ์ (2537) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการ

ดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนคติของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน พบว่า ชั้นหนังสือมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการ จากสภาพผู้/ชั้นหนังสือวางหนังสือไม่เพียงพอแก่ความต้องการ จึงทำให้มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย ซึ่งขัดกับหลักการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.1.5 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้บริการมาใช้บริการห้องสมุดจะขอยืมสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับสารคดีการท่องเที่ยว การฝึกหัดร้องเพลงไทย การรำไทย การรำอวยพร เกี่ยวกับประเพณีไทย 4 ภาค แต่สื่อดังกล่าวไม่มีให้ยืม เนื่องจากมีผู้ใช้บริการได้ยืมออกจากห้องสมุดและสื่อดังกล่าวก็มีราคาแพง ในส่วนของงบประมาณที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจัดสรรให้ จะเป็นการซื้อหนังสือเป็นส่วนใหญ่ และทางบริษัทจัดทำสื่อไม่ได้ลดราคาสื่อที่ในส่วนของทำให้ความรู้แก่ประชาชนสำหรับไว้บริการในห้องสมุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของขนิษฐา จิตรหลัง (2549) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการบริการของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้ใช้ประสบปัญหาและสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยจิตต์ สุวรรณางกูร (2546) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการ และความคิดเห็นของผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่มีต่อห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลาง พบว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุรีรัตน์ โพธิ์วิจิตร(2545) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของห้องสมุดประชาชนจังหวัดกระบี่ พบว่า ม้วนเทป ม้วนวีดิทัศน์ ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ จากสภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ จึงทำให้มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย ซึ่งขัดกับหลักการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.1.6 ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ เพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด ได้จัดกิจกรรมในเชิงรุกด้วยการวางแผนและจัดทำโครงการงานห้องสมุดมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้บริการ ได้แก่ ห้องสมุดเคลื่อนที่ กิจกรรมเทศบาลเคลื่อนที่ อำเภอเคลื่อนที่เข้าไปในหมู่บ้านในชุมชนต่าง ๆ ปรากฏว่ามีผู้มาใช้บริการน้อย ได้สอบถามผู้นำหมู่บ้านแล้ว ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำสตรี กลุ่มแม่บ้าน สตรีอาสาพัฒนา ผู้บริหาร โรงเรียน แล้วทราบว่า ประชาชนในหมู่บ้านไม่ทราบว่ามีบริการเข้ามาในหมู่บ้าน มีหน่วยงานใด ให้บริการอะไรบ้าง จะเข้ามาเวลาไหน เพราะไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบล่วงหน้า จึงทำให้มีผู้มาใช้บริการน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ นันทกาวงศ์ (2537) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด

ประชาชนจังหวัด ตามทัศนคติของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน พบว่า สาเหตุที่ประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมห้องสมุด คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม และขาดการวางแผนในด้านรูปแบบ และวิธีการในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่มีภารกิจในการทำมาหากิน และยังไม่เห็นความสำคัญของการ รับรู้ข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันได้ ฉะนั้นการจัด กิจกรรมใด ๆ ของห้องสมุดจะต้องประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และผลการวิจัยนี้ยัง ขัดแย้งกับงานวิจัยของจूरिरัตน์ โพธิ์วิจิตร(2545) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของห้องสมุด ประชาชนในจังหวัดกระบี่ พบว่า มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด จากสภาพที่ขาด การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมห้องสมุด จึงทำให้มีผู้มาใช้บริการกิจกรรมน้อย ซึ่งขัดกับ หลักการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.2 ความต้องการของประชาชนต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชน

3.2.1 *ต้องการให้ห้องสมุดตั้งอยู่ในศูนย์กลางชุมชน* ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เป็น เพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด พบ เห็นว่า มีประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนประมาณวันละ 10-15 คน ห้องสมุดประชาชน อำเภออื่น ๆ ก็มีลักษณะคล้ายกัน ผู้วิจัยได้เห็นปัญหาดังกล่าวจึงแจ้งให้สมาชิกห้องสมุด ประชาสัมพันธ์ให้เพื่อนบ้านได้ทราบว่า มีบริการหนังสือใหม่ ๆ เพิ่งจัดซื้อเข้ามา และได้แนบ รายการหนังสือให้ทราบด้วย ปรากฏว่ามีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย สอบถามแล้วปรากฏว่า บ้าน ของประชาชนอยู่ห่างไกลห้องสมุด ไม่สามารถเดินทางไปใช้บริการได้สะดวก เพราะเหตุว่ามีฐานะ ยากจนการเดินทางไปใช้บริการห้องสมุดประชาชนจำเป็นต้องมีรถจักรยานยนต์ สำหรับรถจักรยาน นั้นไม่สามารถใช้ได้ อีกประการหนึ่ง เนื่องจากมีภารกิจที่จะต้องทำมาหากินเลี้ยงตนเองและ ครอบครัว จึงไม่สามารถที่จะไปใช้บริการห้องสมุดได้ ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประไพศรี คงตระกูล (2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี ดิเด่น : กรณีศึกษาอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า สถานที่ตั้งห้องสมุดประชาชนนั้นควรตั้งอยู่ ใกล้แหล่งชุมชน ใกล้หน่วยงานราชการต่าง ๆ การคมนาคมไป-มาต้องสะดวก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของอุมามพร บางภูมิ (2542) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกห้องสมุดต่อกิจกรรม การให้บริการห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ นันทกาวงศ์ (2537) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการ ดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดตามทัศนคติของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้าน ห้องสมุดประชาชน พบว่า สถานที่ตั้งอาคารห้องสมุดไม่สะดวกแก่การไปใช้บริการ จากความ

ต้องการดังกล่าว หากอาคารห้องสมุดตั้งอยู่ในศูนย์กลางชุมชนแล้ว จะทำให้มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.2.2 ความต้องการให้มีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างเพียงพอ

ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ เพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด พบว่า ทางสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้จัดส่งรายการหนังสือ สื่อ และวัสดุห้องสมุดแจ้งไปให้บรรณารักษ์ห้องสมุดได้ทราบเพื่อประกอบการจัดซื้อหนังสือ เมื่อตรวจอ่านดูแล้วปรากฏว่ารายการวัสดุ โสตทัศนวัสดุมีราคาแพง ไม่สามารถจัดซื้อมาใช้บริการได้อย่างเพียงพอ ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามความต้องการวัสดุ โสตทัศนจากผู้ใช้บริการ ปรากฏว่าสื่อโสตทัศนที่ต้องการนั้น ไม่มีในห้องสมุด และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพร ชมนบุญ(2544) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพห้องสมุด และปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนมิติใหม่ ตามนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า การให้บริการอินเทอร์เน็ต ยังมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการและผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยจิตต์ สุวรรณางกูร (2546) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ที่มีต่อห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลาง พบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล แซ่เอี้ย (2543) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของสมาชิกที่มีต่อห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ต้องการให้มีบริการสืบค้นหนังสือด้วยคอมพิวเตอร์ และมีบริการค้นข้อมูลท้องถิ่นได้ด้วยคอมพิวเตอร์ และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา จิตรหลัง (2549) ซึ่งศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร พบว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผู้ใช้บริการประสบปัญหาทุกประเภท จากความต้องการดังกล่าว หากทางห้องสมุดมีบริการห้องสมุดคืออิเล็กทรอนิกส์ และมีบริการ VCD DVD และ VDO เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีไทย ก็จะทำให้มีผู้มาใช้บริการมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.2.3 จัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ เพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เป็นนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เน้นให้ห้องสมุดประชาชนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ภายในห้องสมุด และภายนอกห้องสมุด ได้แก่ การเล่านิทาน การวาดภาพระบายสี การแนะนำหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การจัดนิทรรศการวันสำคัญต่าง ๆ ในรอบปี และกิจกรรมที่จัดในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อเป็นการสืบสานประเพณีไทย และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ให้สืบต่อไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง ได้แก่ วันขึ้นปีใหม่

มีการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง การอวยพรปีใหม่ สำหรับวันมาฆบูชา มีการทำบุญในตอนเช้า และเวียนเทียนในตอนกลางคืน และวันสงกรานต์ ก็มีประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ มีการแห่พระพุทธรูป มีพิธีสงฆ์และทำบุญตักบาตรในตอนเช้า เหล่านี้เป็นต้น ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลพิชา ดังก่อง (2548) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้สูงอายุต้องการให้ห้องสมุดประชาชน จัดกิจกรรมให้บริการโดยใช้รูปแบบจัดมุมให้ความรู้ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ จัดนิทรรศการ และห้องสมุดเคลื่อนที่ และผลงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งนิรามิษ วรรณรัมย์ (2547) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สถานที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านใช้ได้ทั้งภายในตัวอาคารห้องสมุดประชาชน และการจัดกิจกรรมภายนอกห้องสมุดประชาชน ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ การแนะนำหนังสือ หากทางห้องสมุดมี VCD DVD และ VDO เกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมประเพณีไทยอันดีงามและอนุรักษ์ไว้ให้แก่นุชนรุ่นหลัง จะทำให้มีผู้ใช้บริการมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.2.4 ให้มีชั้นวางวารสาร-นิตยสารอย่างเพียงพอ ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้

เพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด พบว่าชั้นวางวารสาร-นิตยสาร ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ เนื่องจากชั้นวางวารสาร-นิตยสารนั้น เป็นชั้นที่ได้รับการบริจาค ทางสำนักงานส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่ได้จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์ในแต่ละปี จึงทำให้ชั้นวางวารสาร-นิตยสารไม่เพียงพอ และการจัดซื้อวารสาร-นิตยสาร มีเพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความต้องการของประชาชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณู เปียเชื้อ (2532) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน พบว่า ครุภัณฑ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ชั้นวางหนังสือที่ควรมีได้แก่ ชั้นหนังสืออ้างอิง ชั้นหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ ชั้นหนังสือสำหรับเด็ก ชั้นวางวารสารใหม่ ชั้นวางวารสารเก่า จากความต้องการดังกล่าว หากห้องสมุดมีชั้นวางวารสาร-นิตยสารอย่างเพียงพอ ก็จะทำให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดมีจำนวนมาก จึงเป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.2.5 มีการประชาสัมพันธ์การให้บริการอย่างกว้างขวาง ผลการวิจัยที่ปรากฏ

เช่นนี้ เพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด พบว่าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมเชิงรุก โดยเฉพาะห้องสมุดเคลื่อนที่ ซึ่งมีประชาชนมาใช้บริการไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการสำรวจความต้องการของประชาชนต่อกิจกรรมต่าง ๆ และขาดการประชาสัมพันธ์การให้บริการ เพื่อให้ทราบว่ามียุทธศาสตร์อะไรบ้าง จะบริการช่วงเวลา

ไหนด เป็นต้น และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์ นันทกาวงศ์ (2537) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน พบว่า สาเหตุที่ประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุด เพราะขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม และขาดการวางแผนในด้านรูปแบบ และวิธีการในการจัดกิจกรรม และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่ง นิรามิข วรณมย์ (2547) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ห้องสมุดประชาชนมีการวางแผน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้วยการประชาสัมพันธ์ และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ วัฒนสห โยธิน (2549) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า วิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรใช้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหรือช่วยดำเนินการในการจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ และด้านการประชาสัมพันธ์ จากความต้องการดังกล่าว หากมีการประชาสัมพันธ์การให้บริการอย่างกว้างขวาง ก็จะทำให้มีผู้ใช้บริการห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.3 รูปแบบของห้องสมุดประชาชน เพื่อส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย จาก

ผลการวิจัยปรากฏว่า มี 7 องค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

3.3.1 ห้องสมุดควรมีพื้นที่เพียงพอในการจัดเก็บรักษาสารสนเทศเฉพาะ

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด พบว่าอาคารห้องสมุดมีลักษณะคับแคบ การจัดแบ่งเป็นมุมต่าง ๆ จึงไม่สามารถที่จะจัดได้เต็มรูปแบบ มุมต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้แก่ มุมเด็ก มุมคอมพิวเตอร์ มุมนวนิยาย มุมหนังสือทั่วไป ในส่วนที่เหลือคือ มุม กศน. มุมหนังสืออ้างอิง มุมภูมิปัญญาชาวบ้าน มุมท้องถิ่น มุมพักผ่อน เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถจัดได้เนื่องจากพื้นที่คับแคบเกินไป ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ อัมพร ปิ่นศรี (2522) ได้แนะนำว่า การจัดภายในต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย สวยงาม ห้องต่าง ๆ ควรมีเนื้อที่มากพอสำหรับเก็บหนังสือ อ่านหนังสือ เป็นที่ทำงาน และให้บริการต่างๆ และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา จิตรหลง (2549) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดสถานที่ ผู้ใช้บริการมีความต้องการในระดับมากทุกประเด็น ดังนี้ สถานที่อ่านหนังสือ มุมหนังสือสำหรับเยาวชน มุมหนังสือสำหรับเด็ก และสถานที่รับฝากสิ่งของ จากเหตุผลดังกล่าวถ้าหากว่าห้องสมุดมี

พื้นที่เพียงพอในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะแล้ว จะทำให้ผู้มาใช้บริการห้องสมุดค้นหาหนังสือได้ง่าย เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.3.2 ห้องสมุดควรมีโต๊ะ-เก้าอี้ สำหรับเด็กโดยเฉพาะ จากผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด พบว่าการจัดมุมเด็กโดยทั่วไปเป็นมุมขนาดเล็ก เพราะห้องสมุดมีพื้นที่จำกัด มีโต๊ะอ่านหนังสือเป็นโต๊ะญี่ปุ่น เวลานั่งต้องนั่งกับสื่อ ไม่มีเก้าอี้สำหรับนั่ง และเหมาะสำหรับเด็กอายุ 2-3 ปี นั่งเท่านั้น เด็กที่อายุ 5-6 ปี ไม่สามารถนั่งได้อย่างสะดวกสบาย เพราะฉะนั้น ควรจัดให้มีเก้าอี้ที่นั่งอ่านหนังสือสำหรับเด็กโดยเฉพาะ และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของประภาส พาวินนท์ (2541) ได้กล่าวถึงครุภัณฑ์ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของห้องสมุดเพื่อให้บริการทรัพยากรและสารสนเทศแก่ผู้ให้บริการ ประเภทของครุภัณฑ์และการจัดวางมีดังนี้ โต๊ะอ่านหนังสือสำหรับเด็ก ควรมีขนาดยาว 22-25 นิ้ว และกว้าง 16 นิ้ว เพื่อให้เหมาะกับการใช้ของเด็ก จากเหตุผลดังกล่าว ถ้าหากว่าห้องสมุดมีโต๊ะ-เก้าอี้ สำหรับเด็กเฉพาะแล้ว จะทำให้เด็กมาใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชน

3.3.3 ควรจัดอบรมบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เพราะนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยส่งเสริมให้ห้องสมุดประชาชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ได้ศึกษาหาความรู้ ให้มีนิสัยรักการอ่าน รักการศึกษาย่างต่อเนื่อง และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ฉะนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรดำเนินการจัดอบรมบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในระบบบริหารจัดการงานห้องสมุด และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ กูลิซ กูลิก (Gulick : 1973) ได้กล่าวถึง การบริหารงานว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานเพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีอยู่ 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดหน่วยงาน การดำเนินงานด้านบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การจัดทำรายงาน และการจัดการงบประมาณ และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม โยวัง (2540) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตามนโยบายการจัดห้องสมุดเป็นศูนย์การเรียนรู้ พบว่า ทิศนะของบรรณารักษ์ให้ความสำคัญต่อการจัดการงานห้องสมุดประชาชนอย่างมาก ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก และการควบคุม จากเหตุผลดังกล่าว หากมีการจัดอบรมบรรณารักษ์ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการแล้ว จะทำให้ห้องสมุดนำให้บริการ เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.3.4 ห้องสมุดมีการจัดหาหนังสือโดยยึดหลักความต้องการของชุมชนเป็นหลัก

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้สอดคล้องกับความหมายของห้องสมุดประชาชนที่ให้ไว้ โดยวาณี ฐาปนวงศ์สานติ(2531) ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่ดำเนินการเพื่อประชาชนในท้องถิ่นที่ห้องสมุดตั้งอยู่ มีวัตถุประสงค์ให้บริการแก่ประชาชน ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย เปิดโอกาสให้เข้าใช้หาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่าง และสนับสนุนการรู้หนังสือ ป้องกันการลืมนักหนังสือ และนำความรู้จากการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินชีวิตให้ดียิ่งขึ้น จากบทความดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงตระหนักว่าห้องสมุดประชาชนนั้น ให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย และนำความรู้จากการศึกษาไปปรับปรุงการดำรงชีวิตให้ดียิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นจากผลดังกล่าวจึงจำเป็นที่จะต้องสำรวจความต้องการของประชาชนเพื่อการจัดหาสื่อไว้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา จิตรหลัง (2549) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการบริการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการดังนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือทั่วไป (สารคดี ความรู้สาขาต่าง ๆ) บันเทิงคดี (นวนิยาย) หนังสืออ้างอิง (พจนานุกรม) สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (หนังสือพิมพ์) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานของพรพิมล แซ่เอี้ย (2543) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของสมาชิกที่มีต่อห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการของผู้ใช้บริการต้องการให้มีหนังสือที่มีเนื้อหาทันสมัย และให้มีการสำรวจรายชื่อวารสารที่ผู้ใช้ต้องการอ่าน จากเหตุผลดังกล่าว ถ้าหากว่าห้องสมุดมีการจัดหาหนังสือ โดยยึดความต้องการของชุมชนเป็นหลักแล้ว จะทำให้มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.3.5 ควรจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามความต้องการของประชาชน และชุมชน

ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสารสนเทศในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุด ได้จัดทำแบบสอบถามความต้องการสื่อจากสมาชิกผู้ใช้บริการ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ต้องการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ซีดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การทำไร่ การทำสวน และ ความรู้ทางการเกษตร การท่องเที่ยว และวันสำคัญทางศาสนาประเพณี เป็นต้น อาจเป็นเพราะว่ามีเสียง และรูปภาพให้เห็นชัดเจนทำให้เข้าใจง่ายกว่าการอ่านหนังสือ และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุรีรัตน์ โพธิ์วิจิตร (2545) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดกระบี่ พบว่า ม้วนเทป ม้วนวีดิทัศน์ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และเทคโนโลยีมิให้บริการไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ไชยเพชร (2541) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมุกดาหารกับการให้บริการห้องสมุดประชาชนมิติใหม่ พบว่า ม้วนเทป ม้วนวีดิ

ทัศน์ แผ่นซีดี แผ่นดิสก์ เป็นต้น ซึ่งมีจำนวนน้อย มีสภาพเก่า และชำรุด และผลการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยจิตต์ สุวรรณางกูร (2546) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของผู้บริหาร และบรรณารักษ์ ที่มีต่อห้องสมุดประชาชน สังกัด ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนในเขตภาคกลาง พบว่า สื่อโสตทัศน์มีไม่เพียงพอแก่ความต้องการ จากเหตุผลดังกล่าว ถ้าหากว่าห้องสมุดได้จัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามความต้องการของประชาชน และชุมชนแล้ว จะทำให้มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.3.6 การจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสภาพท้องถิ่น ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด ได้รับนโยบายจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้จัดบริการห้องสมุดในเชิงรุก การบริการห้องสมุดเคลื่อนที่นั้น มีบริการหนังสือทั่วไป ได้แก่ หนังสืองานฝีมือ หนังสือเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย เทคโนโลยีการเกษตร แม่บ้าน หนังสือเด็ก เป็นต้น บรรณารักษ์ควรสำรวจความต้องการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แบลค (Black 1998 : Online) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการได้รับการบริการเชิงรุกของห้องสมุดประชาชน แวดลส์ เวิร์ธ (Wadsworth Public Library) ในรัฐโอไอโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นการศึกษาเพื่อปรับปรุงการบริการเชิงรุกในอนาคต ใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปยังผู้ให้บริการห้องสมุด จำนวน 350 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ปรากฏว่านวนิยายที่ผู้หญิงให้ความนิยมสูงสุดคือ ประเภทนวนิยายรัก 27% นวนิยายแนวลึกลับ 26% และนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ 23% ชิวประวัติ 20% ประวัติศาสตร์ 18% การท่องเที่ยว 16% ฯลฯ จากเหตุผลดังกล่าว ถ้าหากห้องสมุดได้จัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสภาพท้องถิ่นแล้ว จะทำให้มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไป

3.3.7 การจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี ด้านการประกอบอาชีพ ทางเทคโนโลยีการเกษตร วันสำคัญทางศาสนา
ประเพณี ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเรณู เป็ยชื่อ(2532) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบห้องสมุดประชาชนจังหวัดตามทัศนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนทั้งหมด มีความเห็นว่าควรนำศิลปวัฒนธรรมประเพณี และของดีจังหวัดมาจัดนิทรรศการในห้องสมุดประชาชนจังหวัด และหากทางจังหวัดจัดอยู่แล้ว ควรนำแถบบันทึกภาพ และข้อมูลไปจัดเพิ่มเติม และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองกาญจน์

วัฒนธรรมโยธา(2549) ซึ่งศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออก พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอเสนอแนะว่า ด้านสื่อประกอบการจัดกิจกรรม ให้ใช้สื่อที่ทันสมัย สวยงาม น่าสนใจ สามารถเรียนรู้ได้ง่าย ชัดเจน เข้าใจง่าย ได้แก่ CD-Rom VCD DVD และ VDO และ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะสอดคล้องกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด ได้รับนโยบายจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ประชาชนทั่วไป และหน่วยงานต่าง ๆ ได้น้อมรับนโยบายดังกล่าวจากพระองค์ท่านนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี การจัดกิจกรรมดังกล่าวมีแนวทางในการจัดสอดแทรกเข้าไปกับกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ การจัดรายการวิทยุชุมชนให้ความรู้ การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ การจัดทำสื่อแผ่นพับ หรือการจัดกลุ่มสนใจ เป็นต้น และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สำนักงานสภาพัฒนาการวิจัย ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการน้อมนำแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การปฏิบัติในสถาบันราชภัฏ โดยยึดหลักความพอประมาณในการใช้จ่าย รู้จักการประหยัด ทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเอง การใช้เหตุผลประกอบการพิจารณา เช่น ในการจะกระทำสิ่งใดว่าเหมาะสมกับตนเองหรือไม่ มีทุนหรือไม่ มีตลาดรองรับหรือไม่ และการใช้ความรู้ทางวิชาการประกอบการคิด การใช้สติปัญญา มีความเพียร ความอดทน มีความซื่อสัตย์สุจริต ห้องสมุดประชาชนควรจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไป

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 ด้านอาคารห้องสมุดประชาชนมีขนาดเล็กคับแคบเกินไปนั้น แนวทางแก้ไขควรจัดแบ่งพื้นที่บางส่วนของสำนักงานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเป็นที่ทำการห้องสมุดประชาชน

4.1.2 ด้านของโต๊ะ-เก้าอี้ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ควรจัดหาโต๊ะ-เก้าอี้ไว้บริการให้เพียงพอสำหรับประชาชนผู้ใช้ นอกจากนี้ควรจัดหาตู้และชั้นวางหนังสือให้เพียงพอที่จะวางหนังสือ และวารสาร นิตยสาร

4.1.3 ด้านการขาดการประชาสัมพันธ์การให้บริการ และกิจกรรมของห้องสมุด แนวทางแก้ไข ควรใช้วิธีการ และ สื่อที่หลากหลาย ได้แก่ เสียงตามสาย วิทยุชุมชน การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ใช้แผ่นปลิว แผ่นพับ ติดป้ายประกาศ และการบอกกล่าว

4.1.4 ด้านการค้นหาหนังสือมีความยุ่งยาก แนวทางแก้ไข ควรจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดคู่มือดังกล่าวควรมีรายละเอียด เกี่ยวกับแผนผังการจัดห้องสมุด การจัดหมวดหมู่หนังสือ การจัดมุมต่างๆ การให้บริการของห้องสมุด กิจกรรมห้องสมุด และระเบียบการใช้ห้องสมุด

4.1.5 ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ แนวทางแก้ไข ควรจัดซื้อสื่อดังกล่าวโดยทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรจัดสรรงบประมาณ ให้จัดซื้อสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ และการขอรับบริจาค โดยการจัดทำหนังสือราชการเพื่อติดต่อขอรับบริจาคจากหน่วยงานต่างๆ

4.1.6 ด้านหนังสือเก่าเป็นจำนวนมาก แนวทางแก้ไข ควรแจ้งจำหน่ายหนังสือตามระเบียบการพัสดุ พ.ศ.2535 และ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2538 ในการจัดซื้อหนังสือ ควรซื้อที่ทันสมัย และดูวัน เดือน ปีที่พิมพ์จำหน่าย

4.1.7 ด้านการไม่มีแผนผังการจัดภายในห้องสมุด แนวทางแก้ไข ควรจัดทำแผ่นป้ายติดไว้ให้มองเห็นชัดเจน หรือ อาจทำเป็นขาตั้ง ตั้งไว้ใกล้ทางเข้า - ออกห้องสมุดก็ได้

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยไปดำเนินการวิจัย และติดตามผลการดำเนินงาน

4.2.2 ควรทดลองหารูปแบบการจัดห้องสมุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.3 เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อรูปแบบการจัดห้องสมุดประชาชนของจังหวัดต่าง ๆ